

JOHAN BRUNSMAND

ET FORFÆRDELIGT
HUS-KORS

Johan Brunsmann
Et forfærdeligt Hus-Kors

«Public Domain»

Brunsmann J.

Et forfærdeligt Hus-Kors / J. Brunsmann — «Public Domain»,

Содержание

Samtykke til Trykken	5
Indgangen til	6
Følger Kvindens Skrift, kaldet Huskors	8
Første Kapitel	8
Andet Kapitel	9
Tredie Kapitel	11
Конец ознакомительного фрагмента.	13

Johan Brunsmænd
Et forfærdeligt Hus-Kors / Eller en sandfærdig
Beretning om en gruelig Fristelse, som
tvende fromme Ægte-Folk i Kiøge for
nogen rum Tid siden har været plagede med

Samtykke til Trykken

Denne Historie, som hæderlig og høilærd Mand, Magister Johan Brunsmænd, *illustris scholæ Herlovianæ rector*, haver sammensanket og opsat om et forfærdeligt Hus-Kors, af Dievelen tvende Egtefolk i Kiøge paaført, efter sandfærdige Beretninger og Akter, som med Tingrettens Protokoller og Bøger sammesteds klarligen bevises, haver jeg igiennem læst, og intet derudi befundet, som kan være imod Guds Ord, men heller det som læres udi de hellige Skrifter om Dievelen og hans onde Gierninger ved saadanne og andre Exempler klarligen at stadfæstes, hvilket de vantro kan tiene til bedre Eftertanke, naar de saadanne Historiers visse Omstændigheder ret igiennemsee og deraf eragte, sig endog ved synlig Forfarenhed at kunne ledes til den Sandhed, som de hellige Historier derom medføre. Aar 1674.

Janus Birckerodius.
S. S. Th. P. P.

Indgangen til Historien om det Hus-Kors i Kiøge

Den onde Aand Satan, der gaer omkring som en brølende Løve og søger, hvem han kan opsluge, plager os arme Mennesker i mangfoldige Maader. I somme sætter han an paa Siælen, den enten ved Angst og Banghed piner eller ved Vantro og Ugudelighed ganske støder og dræber og ved alt aandeligt Liv aldeles skiller. Saa som han gjør ved alle ugudelige, hvilke han holder fangne efter hans egen Villie. Og dette praktiserer det menneskelige Kiøns afsagte Fiende ved de fleste. Derfor kaldes han i Aabenbaringsens tolvte Kapitel den gamle Drage og Satanas, som forfører den ganske Verden. Nogle plager han og legemlig, saa som den fromme og taalmodige Hiob, der han fik Lov af Gud ikke alleneste over hans Børn, Gods og Hiem, men endogsaa over hans eget Legeme. Saadan Dievelens Tyranni er og andre Tider fornummet. Iblandt andre Exempler er dette efterfølgende passeret udi en Mands Hus i Kiøge ved Navn Hans Bartskiær, hvor denne onde Giæst efter Guds Tilladelse paa syv Aars Tid forfærdeligen har raset og de fattige Folk pint og plaget. Hvilket Kvinden i Huset, Anna, skriftligen har berettet.

Og ville vi nu strax hendes egne Ord om dette altsammen høre, som ere i et eget lille Skrift, kaldet nu almindeligen Hus-Kors, af hende forfattede. I hvilke Ord, eftersom de ere af en Kvindespersion skrevne, man faar dermed lade sig nøie, at Sagen er sandfærdig beskrevet, og ikke see enten efter sirlig Orden eller høie Ord og Tale; i Synderlighed efterdi og Sandheds bedste Klædning er Enfoldighed. Man kan ikke heller vente, at der i altsammen det indeholdes, som passeret er, fornemmeligen efterdi det varede i syv samfulde Aar og ikke derfor muligt var, af hende alt befattes kunde; desligeste er og denne Beretning ikke strax antegnet, men først nogle Aar efter at alting var passeret.

Der findes og Beretninger om samme Sag som af andre skrevne ere; men de ere forfattede efter de Ord, som af Kvinden hørte ere eller uddragne af denne og derfor ikke nær af den Værd, som hendes egen Tale:

Af Kilden selv man tryggest Vand kan hente,
Thi det, som renest er, er der at vente.

item:

Det flyvend' Rygte gaar, fra Mand til Mand det vanker;
Hos dig det noget faar, hos Nabo noget sanker. —

Men førend vi komme saa vidt, ville vi høre Borgemester og Raads i Kiøge deres Attest og Vidnesbyrd om samme Kvindens Skrift, som lyder Ord fra Ord som følger:

Christen Caspersøn og Rasmus Skiøler, Borgemester udi Kiøge, og Jacob Pomeyer, Raadmand ibidem, kiendes og gjøre vitterligt:

At eftersom Mag. Johan Brunsmænd, *rector scholæ* paa Herlufsholm har ladet for os andrage, at han haver isinde til Trykken at forfremme en Historie om et svart Huskors, som for nogen rum Tid siden er passeret her i Kiøge i en Mands Hus ved Navn Hans Bartskiær eller Hans Kræmmer, som nu for mange Aar siden er død, og var paa de Tider Borger og Indvaaner her i Byen: og det Fornemste af Historien befattes i et Skrift kaldet Huskors, og af bemeldte Hans Kræmmers Kvinde Anna, som og for mange Aar siden død er, i Pennen er forfattet: og haver af os været begiærende, vi ville vor Guds Sanding derom sige, hvad vi derom vide, nemlig om

det skal være Sanden, som i samme Skrift derom berettes, saa at man ikke har at befrygte sig for nogen Bedrag derudi: saa kan vi intet andet dertil svare, end at vi intet andet vide, end det jo er Sanden, har og af vore Forfædre hørt saa at være passeret, desligeste befinde i Tingbøgerne paa de Tider antegnet meget om samme Handel til Tinge vidnet, som vilde falde langt at opregne; hvilke Tingbøger Mag. Johan Brunsmænd have været overleverede, deraf at kolligere, hvis passeret er. Derfor ikke andet vide og fornemme end det jo saa er i al Sandhed.

Actum Kiøge den 14 Januarii Anno 1674

Christen Caspersen. Rasmus Skiøler

Jacob Pomeyer

Følger Kvindens Skrift, kaldet Huskors

Første Kapitel

Det første vi fornå Forfærdelse i vort Hus, var en Nat, som min salige Husbonde Hans Bartskiær og jeg laa i vor Seng; da kom der under vores Hoved som en Høne, der klukker sine Kyllinger tilsammen. Hvoraf vi bleve ganske forfærdede og rædde, og vidste ikke hvad vi skulde tænke, og beklagede os for Godtfolk. Somme sagde, det skulde være en Hugorm. Saa toge vi lange Stænger og kastede Halmen op i Sengen. Men vi fornå intet. Noget derefter om en Aftens Tid imellem ni og ti, der jeg vilde trine udaf Døren i Gaarden, kom der en forfærdelig Skrubtudse gaaende fra vor Port paa to høie, smalle Been som en Høne, og var ganske forskrækkelig til at see paa. Jeg løb hastig ind og raabte vore Folk ud, at de skulde see det underlige Syn, men der de kom ud, forsvandt det.

Om Natten derefter kom et stort Skrig paa det mindste Barn. Saa kaldte vi den ene Pige op at tænde et Lys. Hun blev længe ude. Der hun kom ind, saa hun ganske forfærdelig ud og var slet forventt. Vi spurgte, hvorledes det var fat med hende. Hun svarede, at der var ondt hos hende. Og blev derpaa saa meget syg, at vi paa et halvt Aars Tid maatte holde en Pige til hende, som maatte bære hende ud og ind. Dog blev hun ved Guds Hielp omsider tilpas igjen.

Der dette var skeet, begav det sig, at vor liden Datter, som var ved otte Aar gammel, der hun om en Aften gik og legte paa Gulvet, kom hun grædende til hendes Fader og mig og sagde, at hun ikke turde blive i Stuen for den store Mand, der kommer til hende om Aftenen. Thi, sagde hun, naar det begynder at mørkes, saa kommer der en stor Karl til mig og haver herlige Klæder paa og en Kappe med et Fløyels Opslag og haver to store Knebelbarte og to store slemme Øine; jeg er saa ræd for ham! – Vi toge det ikke for andet end for Skrømt. Men om Aftenen derefter, der hun skulde gaa iseng, græd hun bitterligen og sagde, at hun turde ikke ligge i Kammeret; thi, sagde hun, imorgen naar min Fader gaar fra mig, saa kommer den store Karl til mig og tager mig bort. Saa snibbede vi ad hende og lagde hende i Sengen. Om Morgen derefter, som hendes Fader stod op fra hende, begyndte hun hierteligen at græde og skribe. Der vi kom ind til hende, var hun ganske forventt. Gud veed da, hvad Sorrig vi fik, at vi saa saadan Ynk paa vort kiære Barn og ikke vilde tro hende, den Tid hun beklagede sig for os. Hvad vi gav hende i tre Nætter og Dage, det gik altsammen ud af hendes Mundviger igjen. Men vi med alt Folket i Huset raabte til den alsommægtigste Gud om Hielp og Raad, hvilken ogsaa som en naadig Fader, der ikke forlader sine Børn, kom os til Hielp, saa at Barnet blev saa smukt igjen, at der kiendtes intet ondt paa hende.

Andet Kapitel

Noget derefter reiste salig Hans Bartskiær til Tyskland. Fiorten Dage derefter kom en stor Rædsel i Huset, og hvor vi kom, da var det fælt. Nu havde vi en liden Dreng hos os, som var ved tolv Aar gammel, og var samme Dreng salig Hanses Morbrors Søn. Som han om Aftenen skulde gaa tilsengs, begyndte han at klage sig og græde. Og sagde, at han ikke turde ligge paa Loftet, thi der var saa meget ondt hos ham. Saa lagde jeg ham i vort eget Kammer. Der han nu havde lagt sig, begyndte han lidet derefter ynkeligen at skribe og give sig. Vi løbe hasteligen til ham; da rystede alle fire Sengestolpene med ham, og hans Øine stode, ligesom de kunde været opspilede, og ingen kunde lukke dem sammen. Og hans Mund var saa haardt sammenknyttet, at ingen kunde vriste den op. Som vi nu længe havde staaet over ham, kom han til sit Maal igjen og kaldte. Vi spurgte ham ad, hvor det var fat med ham. Han svarede: Det maa Gud vide; jeg veed det ikke. Der vi nu havde vaaget over ham indtil Klokken var to om Natten, faldt han i Søvn og sov til om Morgenens Klokken var ti. Der han stod op, saae han saa fælt ud, at man maatte ræddes for ham.

Om Aftenen, som vi fik Nadvere, stod han tilbords og skulde faa sig Mad. Da sagde jeg til ham: Jacob, faa dig Mad og gak i din Seng og læg dig og befal dig Gud i Vold. Vil du saa begynde, som du gjorde i Nat, da forfærder du os allesammen, saa vi maa løbe ud af Huset. – Som jeg det sagde, sloges Stuedøren og Stegersdøren paa Væg. Og blev han hasteligen henrykt fra Bordet hen udi Gaarden og blev opdragen halvanden Alen fra Jorden. Og hængte saa i Veiret med oprakte Arme, aabne Øine og sammenknyttet Mund. Hans Hage sprang op og ned, ligesom han skulde have mistet den. Vi toge paa begge hans Been og Axler og droge af største Magt og vilde have ham til Jorden. Men vi kunde dog ikke rokke ham nogensteds. Saa faldt vi da alle paa Knæ i Gaarden og raabte til den evige Gud, at han vilde tænke paa Naade og Barmhiertighed. Som vi nu havde gjort vor Bøn til Gud, blev han løs og kom paa Jorden at staa, men hans Mund var endnu sammenknyttet, og kunde han slet intet tale. Saa toge vi en Sølvskæ med et slet Skaft og vristede Munden op; saa sukkede han og hans Tunge løsnedes og kom til sit Maal igien. Vi spurgte ham ad, hvor det var med ham. Da svarede han og sagde: Jeg haaber til Gud, det bliver nu godt. Thi den Tid i faldt paa Knæ i Gaarden, da veg han bort og foer af Brønden paa Vedhammeren.

Jeg spurgte ham, hvad det var, der veg bort. Han svarede, at det var Satan. Da bleve vi ganske forfærdede, at saadan en Giæst var kommen til os. Jeg spurgte ham videre ad, om han ikke havde besvoret sig med ham. Da svarede han mig, græd hiertelig og sagde: Kiære Moder, i haver stor Synd, at i tænker mig dertil; mine kiære Forældre have ikke dertil optugtet mig. Som han det sagde, kom der et stort Bulder i Gaarden, ligesom det havde været en Røst, hvilken dog ingen kunde forstaa. Men Drengen sagde, han talte med ham. I det samme kom der en gloende Ild og skiød sig fra den ene Side af Gaarden til den anden. Da sagde Drengen, at den onde Fjende skiød Ild af sin Hals. Saa fik vi ham ind i Stuen og læste for ham indtil Klokken var to om Morgenens. Da kom han i Rolighed indtil Klokken var elleve om Dagen.

Derefter kom han atter til ham; og blev det saa Dag fra Dag jo længere jo større Forfærdelse udi det ganske Huus. Her giver jeg enhver ærlig Mand og Kvinde at betænke mine Vilkaar, hvordan de haver været. Jeg med mine smaa Børn maatte stedse leve i stor Frygt og Rædsel; min salig Mand var ikke hiemme, men forreist til Tyskland, og jeg turde ingen lade vide min store Nød, førend han selv kom hiem igjen.

Ellers sagde Satan til Drengen, at han havde gaet efter hans Husbonde i fiorten Aar og ikke maattet for den store Mand (Gud i Himmelen) gjøre ham noget ondt, fordi han ligger ham i Ørene Dag og Nat. Men nu haver jeg Lov af den store Mand, at plage dig for ham. Saa græd han og vænede sig meget og bad Gud bedre sig, at han nogen Tid skulde have kommet til Danmark i sine Dage.

Derefter fristede Satan Drengen jo haardere og haardere. Undertiden korsfæstede han ham, at ingen kunde bøje ham: nedbøiede hans Hoved til den ene Side og lagde hans Fødder tilsammen,

ligesom vor Herre Christus staar naglet til Korset. Det hvide af hans Øine vendte han ud, ligesom han havde været død.

Tredie Kapitel

Der salig Hans kom hjem, mødte ham denne sørgelige Tidende. Saa lod han gjøre Bøn paa Prædikestolen i vor egen Kirke, saavel som i alle omliggende Kirker paa Landsbyerne. I vort eget Hus holdt vi tre Søndage Bededage, at ingen maatte æde eller drikke, enten Mennesker eller Kvæg.

Der dette skete den første Søndag, og Drengen sad paa en Stol, kom Satan og hakkede paa Vinduet ligesom med et Næb: hvorfor han skreg og gav sig ynkelig og sagde, han vilde have ham udaf Vinduet. Og blev han seet af somme som en Ravn, af somme som en Gaas, og førte et stort Mørke for Huset.

Som han nu var fristet en lang Tid og ikke havde sovet en Maaned, kom han omsider i Søvn. Og der han vaagnede, var han saa smuk, som han havde intet skadt, og samme ganske Nat var det smukt i Huset, hvor man kom.

Om Morgen sagde han til os: Jeg takker Gud, som haver denne Nat ved sine hellige Engle mig bevaret og forkyndt mig, at jeg faar bedre, Gud være lovet! Jeg vil gjerne med Taalmodighed lide, hvad Gud mig vil paalægge. Jeg veed, det faar en god Ende, og at jeg faar min Helbred igien. Thi han maa ikke skade nogen Lem paa mig. Da sagde vi til ham: Det bliver nu godt med dig med Guds Hielp, det skal du visseligen tro. Nei, sagde han, jeg haver nu Frist for ham idag indtil i Aften Klokken er elleve; saa kommer han igien og plager mig en Tid lang. Men det bliver ikke dermed gjort: her bliver alt mere af. Den gode Gud kan hielp naadeligen! det vil alt gaa haardere til. Gud hielp Moder, den fattige Kvinde, med hendes smaa Børn.

Om Aftenen, som han havde sagt, kom den onde Giæst igien med stor Forfærdelse og blev saa hos ham indtil Paaske. Og kunde vi ikke noget Sted i Huset være fri for Spøgeri. For somme var han at see som en Præst, saasom det enten kunde have været Hr. Hans Kiuse i Karlsrunder eller Hr. Matz i Herfølge. For somme som en Kiøbmand, for somme som en Hund, for somme som et Svin. Somme blæste han op i Ansigtet og paa Hænderne, at de hovnede og bleve saa store, at man neppelig dem kiende kunde. De smaa Børn skrege og græde og gave sig jammerlig, naar han lod sig see for dem. Vi havde et lidet Drengbarn paa andet Aar. Det rev ud Haar af sit Hoved og sin Skiorte af sit Liv, og ingen kunde faa Raad dermed. Og pegede der som Satan stod og raabte: Der! der! see! see! at det var stor Ynk at see derpaa.

Men den Dreng, som før er talt om, der fristet blev, naar han fornåm, at den onde Aand skulde komme, bad han, de skulde tage Børnene bort af Huset og sagde: Ret nu kommer han til mig.

Engang kom Jakob Meiers Pige ind og havde deres lille Barn med sig, da bad strax Drengen hende, hun skulde gaa hjem med samme Barn eller hun foer vist ilde. Men hun vilde ikke. Og blev hun saa opblæst, at hendes Ansigt og Hænder bleve saa store, at man neppeligen hende kiende kunde, og saae stor Ynk paa hende; dog fik hun bedre paa tredie Dag derefter.

Engang havde vi laant en fattig Kvinde Hus; som vi nu vare gaaede tilsens, begyndte hun at raabe og skrige og sagde: Hvor er jeg kommen her ind? her er en underlig Kompan hos mig, han er ligesom Simeon Fryndt¹, og er en stor Forfærdelse hos ham. – Saadant og andet raabte hun gruelig og rev sit Haar af sit Hoved. Samme Tid havde vi en liden hvid Hund, der laa i Stuen; han blev optaget om Hovedet og slaget op og ned paa Gulvet. Men man kunde ingen see, der ham havde fat. Der den nu omsider krøb under Bænken at skiule sig, blev den uddragen igien efter Hovedet og Nederparten slæbte paa Gulvet. Om Morgen blev Hunden forbistret, saa at han vilde skamfere alle, der ind kom, hvorfor vi maatte lade slaa ham ihjel.

En Løverdag, som vi sade og beklagede os, vidste ikke, hvor vi skulde bære os ad udi dette vort Huskors, da kom Thomes Hiulmand ind at besøge os. Han blev saa anfægtet, at han sagde: Dersom jeg ikke tilforn vidste, at Satan var til, da fik jeg det nu at vide.

¹ Navnet paa en Borger i Byen.

Som vi nu atter beklagede os, begyndte Drengen at række sig op i Sengen, som han laa, og fægtede imod Satan med Guds Ord og sagde: Vig nu bort du arrige Fiende Satan, som haver saa længe pint mit Legeme. Nu skal du pines igien i den Sted, som dig er bered i den evige Pine, som aldrig faar Ende. Tvi vorde dig Satan til evig Tid; du som en Tyv har stiaalet dig her ind at plage mit Legeme. – Saa læste han mange smukke Stykker af den hellige Skrift og af Davids Psalmer og satte sig paa sine Knæ i Sengen og læste Budordene, Troens Artikler, Fader Vor, Daabens og Alterens Sakramentes Ord; og ingen han passede paa. Saa lode vi hente Folk ind, som skulde høre derpaa. Der han nu skulde skilles fra den onde Fiende, da lagde han sine Hænder sammen, rakte dem op iveiret og sagde: Ære være Gud, som haver forløst mig fra Satan. – Saa vendte han sig om til den ene Side, kyssede sin Haand og gav den fra sig og sagde: Vær nu velkommen, du sande Guds Engel, som staar hos Guds høire Haand. Vig ikke bort fra mig, bliv hos mig enten jeg far tillands eller vands; med mange andre Ord, som paa den Tid blev talet. Kyssede saa atter paa Haanden, rakte hende fra sig og lagde sig ned i Sengen under Klæderne, at vi intet saae af ham uden Kronen af Hovedet. Og da hørte vi ligesom et lidet Barn med klein Røst havde sunget: Ære være Gud i det høie, Fred paa Jorden og i Menneskene en Velbehagelighed.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.